

e-ISSN: 2651-3595

kalemname

Kırıkkale Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi Dergisi

9/17

HAZİRAN 2024

DergiPark
AKADEMİK

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

EBSCOhost

SÖBIAD

Scientific Indexing Services

Academic
Resource
Index
ResearchBib

Kırıkkale Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi

e-ISSN: 2651-3595

Sayı/No:17

Haziran/June 2024

Dergi Eski Adı: Kırıkkale İslami İlimler Fakültesi Dergisi (KİİFAD)

(Eski ad altında yayımlanan sayılar: 2016, Cilt:1 Sayı:1-2; 2017, Cilt:2 Sayı:3-4; 2018, Cilt:3 Sayı:5)

Eski e-ISSN: 2547-9504

Previous Title: The Journal of Kırıkkale Islamic Sciences Faculty

(Year Range of Publication with Former Title: 2016-2018 Vol:1, No:1-Vol: 3, No:5)

Former e-ISSN: 2547-9504

Kapsam: Dinî Araştırmalar-Sosyal Bilimler

Scope: Religious Studies-Social Sciences

Periyot: Yılda 2 Sayı (Haziran & Aralık)

Period: Biannually (June & December)

Yayın Dili: Türkçe, İngilizce, Arapça, Almanca.

Publication Language: Turkish, English, Arabic, German.

Kalemname, yılda iki sayı yayımlanan uluslararası bilimsel ve hakemli bir dergidir.

Kalemname is an international peer-reviewed academic journal published twice a year.

Makaleler; İngilizce-Türkçe başlık, öz (en az 150 kelime), anahtar kelimeler (en az 5 kavram), İngilizce özet (en az 250 kelime) ve İSNAD atıf sistemine uygun olarak hazırlanan kaynakça içerir.

Articles contain an English-Turkish title, an abstract (at least 150 words), keywords (at least 5 concepts), a summary (at least 250 words), and a bibliography prepared with the ISNAD.

Kırıkkale Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi

kalemname

Kırıkkale University The Journal of Faculty of Islamic Sciences

NESÂÎ'NİN SÜNEN'İNE KAYNAKLIĞI BAKIMINDAN MÂLİK'İN RİVAYETLERİ

Üzeyir DURMUŞ

Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Temel İslami İlimler Bölümü

Hadis Anabilim Dalı

Assoc. Prof., Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Theology

Department of Basic Islamic Studies

Çanakkale, Türkiye.

uzeyirdurmus@comu.edu.tr

orcid.org/0000-0003-1776-6160

Öz

İmam Mâlik tarafından nakledilen rivayetlerin *Kütüb-i Sitte*'ye kaynaklığı hadis tarihi ve literatürü açısından önemli bir konudur. Nesâî'nin, *Sünen*'inde Mâlik'ten naklettiği rivayetler de bu konunun bir bölümünü oluşturmaktadır. Tespitlerimize göre bu hususta günümüze kadar herhangi bir müstakil çalışma yapılmamıştır. Bu makale kapsamında, konunun açıklığa kavuşturulması için Nesâî'nin *Sünen*'i baştan sona taranmış, onun Mâlik'ten rivayetleri tek tek tespit edilmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Nesâî eserinde Mâlik'ten toplam 357 rivayet aktarmıştır. Nesâî bu rivayetleri, Mâlik'in 21 farklı talebesi yoluyla almıştır. İlgili rivayetlerin 166 tanesi -yaklaşık %47'si- Kuteybe b. Saîd tarihiyle nakledilmiştir. Nesâî'nin Mâlik'ten rivayette ilk tercihi Mâlik'in bu talebesidir. Nesâî, Mâlik'ten hem talebeleri hem talebelerinin talebeleri hem de talebelerinin talebelerinin talebeleri vasıtasıyla hadis nakletmekle birlikte doğrudan onun talebelerinden aldığı rivayetler, Mâlik'ten aktardığı rivayetlerin yaklaşık %48'ini oluşturmaktadır. Nesâî'nin Mâlik'ten rivayetleri *Muvatta*'ın Leysî, Şeybânî, Zührî, Ka'nebî, Hadesânî, Abdurrahmân b. Kâsım, Abdullâh b. Vehb ve Ali b. Ziyâd rivayetlerinde araştırıldığında 9 tanesi hariç kalanının bu nüshalarda yer aldığı görülmüştür. Nesâî'nin Mâlik'ten yaptığı rivayetlerin 337 tanesi Yahyâ b. Yahyâ el-Leysî nüshasında yer almaktadır. 11 rivayet de Zührî, Şeybânî ve İbnü'l-Kâsım rivayetlerinde tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Hadis, Nesâî, Mâlik, Sünen, el-Muvatta', Rivayet.*

MÂLİK'S NARRATIONS in TERMS of THE SOURCE to NASÂÎ'S SUNAN

Abstract

The source of the narrations transmitted by Imâm Mâlik to *al-Kutub as-Sitta* is an important issue in terms of history of hadith and literature of hadith. The narrations that narrated by Nasâî from Mâlik in his *Sunan* also constitute a part of this subject. According to our findings, no independent study has been carried out on this issue until today. Within the scope of this article, *Nasâî's Sunan* was scanned from beginning to end in order to clarify the subject, his narrations from Mâlik were determined one by one and the following conclusions were reached: *Muwatta* of Imâm Mâlik is one of the sources of the *Nasâî's-Sunan*. Nasâî narrated 357 narrations from

Mâlik'in rivayetlerinin *Kütüb-i Sitte*'ye etkisi mevzûu Nesâî'nin *Sünen*'i kapsamında somut boyutlarıyla aydınlığa kavuşmuş olacaktır.

1. Nesâî'nin *Sünen*'inde Mâlik'ten Naklettiği Rivayetler

Nesâî'nin, *Sünen*'inde Mâlik'ten aktardığı tüm rivayetleri tespit etmek üzere yaptığımız araştırma sonucunda bahsi geçen eserde bu nitelikte 357 merfû' ve mevkûf rivayet bulunmuştur. *Sünen*'de Mâlik'ten maktû' hadis nakledilmemiştir.

Aşağıda bu 357 rivayetin *Sünen*'deki numaralarına ait liste yer almaktadır. Listede ilgili rivayet mevkûf ise (V), mütâbi' ise (M) harfi ile gösterilecek, merfû' rivayetler için asıl ve çoğunlukta oldukları için herhangi bir belirteç kullanılmayacaktır. Kıraat yoluyla alınan hadislere (KIR), çift senedli hadislere (+1) sembolü ile işaret edilecektir. Çift senedli hadislerin biri kıraat yoluyla alınmışsa (+1K) sembolü kullanılacaktır.

7, 20(KIR), 23, 59, 63, 68, 71(+1K), 75, 76, 79(KIR), 86, 88(+1), 97(KIR), 98, 103, 143, 146, 150, 156, 163(+1K), 168, 186(KIR), 208, 218, 225, 232, 242, 247, 260, 277, 278(M+2), 302, 303, 310, 315, 332, 340, 342, 355, 366, 389, 391, 411, 440(KIR), 455, 458, 461, 472, 485, 492, 493, 506, 512, 517, 540(+1K), 545, 553, 559, 561, 563, 587(KIR), 593, 598, 601, 605, 607, 637, 644, 654, 670, 671, 673, 695, 698, 721, 724, 730, 733, 740, 743, 745, 749(KIR), 756, 757, 763, 764, 788(+1K), 801, 823, 832, 837, 838, 848, 852, 857, 873, 878, 909, 919, 928, 929, 930, 934(KIR), 937(KIR), 942, 961, 987, 994, 995, 1000, 1044, 1057, 1059, 1062, 1063, 1095(KIR), 1155, 1204, 1222, 1225, 126, 1252, 1267, 1285(KIR), 1294(+1K), 1376, 1377, 1382, 1388, 1423, 1427, 1474, 1493, 1504, 1511, 1537, 1577(KIR), 1597, 1602, 1603, 1604, 1620, 1648, 1658, 1688, 1694(KIR), 1696, 1697(KIR), 1726, 1737, 1738, 1773, 1784, 1792, 1835(KIR), 1846(KIR), 1856, 1875, 1881, 1898, 1907, 1930, 1971, 1980, 2038(KIR), 2063, 2072(KIR), 2073, 2077, 2121(KIR), 2199, 2200, 2201, 2238(KIR), 2306, 2340(M), 2341(KIR), 2343(KIR), 2351, 2445, 2471(KIR), 2474, 2497, 2502, 2503(KIR), 2533, 2565(+1), 2572, 2577, 2588, 2589, 2596(KIR), 2615(KIR), 2629, 2641(KIR), 2649(KIR), 2651, 2661(KIR), 2663(KIR), 2665, 2666(KIR), 2669, 2674, 2685, 2715, 2716, 2734, 2749, 2760, 2764(KIR), 2781, 2793, 2799, 2816, 2818(KIR), 2819, 2828, 2842, 2843, 2851(KIR), 2867, 2868, 2886, 2900(KIR), 2925(KIR), 2927, 2944(KIR), 2950, 2963, 2969, 2972(KIR), 2981(KIR), 2995(KIR), 3000, 3005, 3009, 3050, 3051, 3069, 3122(KIR), 3156(KIR), 3166(KIR), 3171(KIR), 3183(KIR), 3240(+1K), 3245(KIR), 3260, 3261, 3268, 3275, 3288, 3300, 3302, 3307, 3313, 3316, 3324, 3326, 3337(+1K), 3351(KIR), 3359, 3366(KIR), 3367, 3390, 3402,

3437, 3447, 3462, 3477, 3506(KIR), 3510(KIR), 3514, 3533(KIR), 3563(KIR), 3569, 3584(KIR), 3616, 3649, 3650(KIR), 3673(KIR), 3745(KIR), 3806, 3807, 3827(KIR), 3893(KIR), 3900, 3901(M), 3903(M), 4100, 4151(KIR), 4185, 4235(KIR), 4252(+1K), 4259, 4277, 4314, 4315, 4324, 4335, 4350, 4361, 4419(KIR), 4426(KIR), 4431, 4465(KIR), 4484, 4496, 4503, 4505, 4509(KIR), 4526(KIR), 4534, 4541, 4545, 4553(KIR), 4567, 4568, 4570, 4572, 4595, 4596, 4605(KIR), 4617, 4625(KIR), 4644, 4658, 4664, 4691(KIR), 4710, 4711, 4717(M), 4718(KIR), 4819, 4820(KIR), 4857(KIR), 4908, 4927(VKIR), 4930(VKIR), 4998, 5025(+1K), 5026, 5028, 5033(+1K), 5036(+1K), 5043(M), 5044, 5269(KIR), 5349, 5391(KIR), 5410, 5508, 5512, 5514(KIR), 5592(+1), 5671(+1K), 5699(KIR), 5708(KIR).

Bu 357 rivayetin 16 tanesi çift senedlidir.² Her sened ayrı bir hadis olarak değerlendirildiği takdirde toplam rivayet sayısı 373 olmaktadır.

Rivayetlerin 7 tanesi mütâbi'dir.³ 1738 ve 3903 numaralı mütâbi'ler müstakil numaralıdır.

Nesâi *Sünen*'inde 2 yerde⁴ Mâlik'ten gelen hadislerle ilgili bilgiler de aktarmaktadır. Bunların ilki hadisteki bir kelimenin açıklamasına, diğeri ise rivayete ilgili bir ihtilâfa dairdir. Ayrıca *Sünen*'de 2827 ve 3003 numaralı hadislerde geçen bir raviden Mâlik'in de rivayette bulunduğu zikredilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere *Sünen*'de Mâlik'ten rivayet edilen ve müstakil numara verilen 357 merfû' ve mevkûf hadis bulunmaktadır. Bunların 356 tanesi merfû' ve 1 tanesi mevkûftur.⁵ Görüldüğü üzere Nesâi, önemli bir mevkûf ve maktû' hadis kaynağı olan *Muvatta*'dan bir istisna haricinde sadece merfû' hadis almayı tercih etmiştir. Bunun en önemli nedeni Nesâi'nin eserinin sünen olması, dolayısıyla çoğunlukla merfû' hadislerden oluşmasıdır.

2. *Sünen ve Muvatta*' Rivayetleri Arasında Uyum Karşılaştırması

Nesâi'nin Mâlik'ten naklettiği rivayetlerin günümüze ulaşabilen *Muvatta*' nüshalarındaki rivayetlerle karşılaştırılması, Nesâi'nin ve diğer *Muvatta*' râvîlerinin Mâlik'ten rivayetlerini

² Bkz. 71, 88, 163, 278, 540, 788, 1294, 2565, 3240, 3337, 4252, 5025, 5033, 5036, 5592, 5671 numaralı *Sünen* hadisleri.

³ Bkz. 278, 1738, 2340, 3901, 3903, 4717, 5043 numaralı *Sünen* hadisleri.

⁴ 3533 ve 4718 numaralı *Sünen* hadislerinde.

⁵ 5708 numaralı *Sünen* hadisi. Bu rivayetin dışında, 1792, 2340, 2341, 2343, 3005, 3009, 3050, 3901, 4927, 4930, 5044 ve 5699 numaralı hadisler de mevkûf gibi görünseler bile bunların birçoğunun *Sünen*'de merfû' rivayetlerinin verilmesi ve bir kısmının da hükmen merfû' sayılacak mahiyette olması nedeniyle bunlara mevkûf denemez.

özgünlüğünü bozmadan aktarmadaki başarı oranları, dolayısıyla genel olarak hadislerin sonraki nesillere korunarak aktarılıp aktarılmadığı konusunda bir fikir verecektir. Belirtilen karşılaştırmayı burada yapmak makale sınırlarını çok aşacağı için onun yerine yapılan karşılaştırmanın sonuçları ana hatlarıyla ortaya konulacaktır. Bu karşılaştırma kapsamında *Sünen*'deki Mâlik rivayetleri öncelikle *Muvatta*'nın Leysî nüshasında araştırılacak, rivayet orada bulunduğu takdirde bu nüshanın kaynak gösterilmesiyle yetinilecektir. Leysî nüshasında bulunamayan rivayetler için ise diğer nüshalara, onlarda da bulunamaması durumunda Cevherî'nin *Müsnedü'l-Muvattâ*' adlı eserine mürâcaat edilecektir. Sonuçların kaydedilmesi çerçevesinde önce rivayetın sıra numarası ile *Sünen*'deki numarası ve yeri, sonra –varsa– *Muvatta*'daki yeri, daha sonra da sırasıyla bab başlıkları, sened ve metinleri arasındaki uyuma dair bilgi verilecektir. Kolaylık olması açısından başlık, sened ve metinlerle ilgili olarak aynı iseler A, farklı iseler F, çok benzer iseler Ç, benzer iseler B harfi sembol olarak kullanılacaktır. İki rivayet arasında (ف) ve (و) harflerinin birbiri yerine kullanımını gibi durumlarla eş anlamlı kelime kullanımları yok sayılacak fakat bir iki harften fazla farklılık dikkate alınacaktır. Ayrıca rivayet mevkuf ise (V), maktû' ise (K), mütâbi' ise (M) harfi ile gösterilecek, Mâlik'in görüşleri ve onunla ilgili bilgiler için (G) harfi kullanılacak, merfû' rivayetler için herhangi bir belirteç kullanılmayacaktır. Rivayetlerden birinin eksik veya özet diğerinin tam olması durumunda, kısa olan *Muvatta*'daysa TK, *Sünen*'deyse KT ile gösterilecektir.

Bu kurallar çerçevesinde *Sünen*'deki sırasıyla ortaya çıkan tablo aşağıdadır.⁶

2.1. Tahâret (35 Hadis)

No	<i>Sünen</i>	<i>Muvatta</i> '	Başlık	Sened	Metin
1/7	Tahâret, 7	Tahâret, 114	F	A	TK
2/20	Tahâret, 19	Kible, 1	Ç	A	Ç
3/23	Tahâret, 22	Kible, 3	Ç	A	KT
4/59	Tahâret, 47	Tahâret, 12	Ç	A	Ç
5/63	Tahâret, 51	Tahâret, 35	F	A	A
6/68	Tahâret, 54	Tahâret, 13	F	A	Ç
7/71	Tahâret, 57	Tahâret, 15	F	A	Ç
8/75	Tahâret, 60	Şeybânî, 983	F	A	A
9/76	Tahâret, 61	Tahâret, 32	F	A	A
10/79	Tahâret, 63	Tahâret, 41	F	A	KT

⁶ Rakamlandırma konusunda *Sünen*'in, Abdülfettâh Ebû Gudde tarafından tahkik edilen ve 5758 rivayet içeren basımını esas alınmıştır.

11/86	Tahâret, 70	Tahâret, 2	F	A	KT
12/88	Tahâret, 72	Tahâret, 3	F	A	A
13/97	Tahâret, 80	Tahâret, 1	F	A	Ç
14/98	Tahâret, 81 (Tekrar)	Tahâret, 1	F	A	Ç
15/103	Tahâret, 85	Tahâret, 30	F	A	A
16/143	Tahâret, 107	Kasru's-salât, 55	F	A	A
17/146	Tahâret, 108	Tahâret, 29	F	A	KT
18/150	Tahâret, 110	Tahâret, 28	F	A	KT
19/156	Tahâret, 112	Tahâret, 53	F	A	A
20/163	Tahâret, 118	Tahâret, 58	F	A	A
21/168	Tahâret, 120	Salâtu'l-leyl, 2	Ç	A	A
22/186	Tahâret, 124	Tahâret, 20	F	A	Ç
23/208	Tahâret, 134	Tahâret, 105	F	A	Ç
24/218	Tahâret, 138	Tahâret, 104	F	A	A
25/225	Tahâret, 143	Kasru's-salât, 27	F	A	KT
26/232	Tahâret, 146	Ebû Mus'ab, 145	F	A	Ç
27/242	Tahâret, 151	Hac, 223	F	A	KT
28/247	Tahâret, 156	Tahâret, 67	F	A	Ç
29/260	Tahâret, 167	Tahâret, 76	Ç	A	A
30/277	Tahâret, 176	Tahâret, 102	F	A	A
31/278	Tahâret, 176	İbnü'l-Kâsım, 462	F	A	A
32/302	Tahâret, 189	Tahâret, 110	Ç	A	A
33/303	Tahâret, 189	Tahâret, 109	Ç	A	Ç
34/310	Tahâret, 194	Tahâret, 89	Ç	A	Ç
35/315	Tahâret, 197	Bulunamadı			

2.2. Miyâh (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
36/332	Miyâh, 4 (Tekrar)	Tahâret, 12	F	A	Ç
37/340	Miyâh, 8 (Tekrar)	Tahâret, 13	F	A	Ç
38/342	Miyâh, 10 (Tekrar)	Tahâret, 15	F	A	Ç

2.3. Hayz (4 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
39/355	Hayz, 3 (Tekrar)	Tahâret, 105	F	A	Ç
40/366	Hayz, 6 (Tekrar)	Tahâret, 104	F	A	Ç
41/389	Hayz, 21 (Tekrar)	Tahâret, 102	F	A	A
42/391	Hayz, 23	Hac, 226	F	A	Ç

2.4. Gusl (2 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
43/411	Gusl, 9 (Tekrar)	Ebû Mus'ab, 145	F	A	Ç
44/440	Gusl, 28 (Tekrar)	Tahâret, 53	A	A	A

2.5. Salât (7 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
45/455	Salât, 3	Kasru's-salât, 8	F	A	KT
46/458	Salât, 4	Kasru's-salât, 94	F	A	Ç
47/461	Salât, 6	Salâtu'l-leyl, 14	F	A	A
48/472	Salât, 14	Salâtu'l-cemâat, 25	F	A	A
49/485	Salât, 21	Kasru's-salât, 82	F	A	Ç
50/492	Salât, 23	Kasru's-salât, 26	F	A	Ç
51/493	Salât, 24	Kible, 6	B	A	A

2.6. Mevâkît (15 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
52/506	Mevâkît, 8	Vukûtu's-salât, 11	F	A	Ç
53/512	Mevâkît, 9	Vukûtu's-salât, 21	F	A	A
54/517	Mevâkît, 11	Vukûtu's-salât, 5	F	A	A
55/540	Mevâkît, 22	Salât, 3	F	A	A
56/545	Mevâkît, 25	Vukûtu's-salât, 4	F	A	A
57/553	Mevâkît, 30	Vukûtu's-salât, 15	A	A	Ç
58/559	Mevâkît, 31	Kur'an, 44	F	A	A
59/561	Mevâkît, 32	Kur'an, 48	Ç	A	A
60/563	Mevâkît, 33	Kur'an, 47	Ç	A	A
61/587	Mevâkît, 42	Kasru's-salât, 2	B	A	KT
62/593	Mevâkît, 45	Bulunamadı			
63/598	Mevâkît, 46	Kasru's-salât, 3	B	A	Ç
64/601	Mevâkît, 47	Kasru's-salât, 4	B	A	A
65/605	Mevâkît, 49	Hac, 198	Ç	A	A
66/607	Mevâkît, 49	Hac, 196	B	A	Ç

2.7. Ezân (6 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
67/637	Ezân, 9	Salât, 14	F	A	A
68/644	Ezân, 14	Salât, 5	F	A	A
69/654	Ezân, 17	Salât, 10	F	A	A
70/670	Ezân, 30	Salât, 6	F	A	Ç

71/671	Ezân, 31 (Tekrar)	Salât, 3	F	A	A
72/673	Ezân, 33	Salât, 2	F	A	A

2.8. Mesâcid (7 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
73/695	Mesâcid, 7	Kible, 11	Ç	A	A
74/698	Mesâcid, 9	Kasru's-salât, 71	F	A	A
75/721	Mesâcid, 28	Kasru's-salât, 87	F	A	A
76/724	Mesâcid, 31	Kible, 4	B	A	Ç
77/730	Mesâcid, 37	Kasru's-salât, 57	F	A	A
78/733	Mesâcid, 40	Kasru's-salât, 51	F	A	A
79/740	Mesâcid, 46	Kasru's-salât, 25	F	A	A

2.9. Kible (7 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
80/743	Kible, 2 (Tekrar)	Kasru's-salât, 25	F	A	Ç
81/745	Kible, 3 (Tekrar)	Kible, 6	F	A	A
82/749	Kible, 6	Hac, 193	F	A	TK
		İbnü'l-Kâsım, 226	F	A	A
83/756	Kible, 8	Kasru's-salât, 34	Ç	A	KT
84/757	Kible, 8	Kasru's-salât, 33	Ç	A	KT
85/763	Kible, 14	Salâtu'l-cemâat, 30	B	A	A
86/764	Kible, 14	Salâtu'l-cemâat, 29	B	A	Ç

2.10. İmâmet (10 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
87/788	İmâmet, 10	Kasru's-salât, 86	F	A	A
88/801	İmâmet, 19	Kasru's-salât, 31	F	A	Ç
89/823	İmâmet, 35	Salâtu'l-cemâat, 13	F	A	A
90/832	İmâmet, 40	Salâtu'l-cemâat, 16	B	A	Ç
91/837	İmâmet, 43	Salâtu'l-cemâat, 1	Ç	A	A
92/838	İmâmet, 43	Salâtu'l-cemâat, 2	Ç	A	A
93/848	İmâmet, 49	Salâtu'l-cemâat, 3	F	A	A
94/852	İmâmet, 51	Kasru's-salât, 49	F	A	Ç
95/857	İmâmet, 53	Salâtu'l-cemâat, 8	Ç	A	Ç
96/873	İmâmet, 64	Kasru's-salât, 69	F	A	Ç

2.11. İftitâh (14 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
97/878	İftitâh, 3	Salât, 16	F	A	Ç

98/909	İftitâh, 23	Salât, 39	F	A	Ç
99/919	İftitâh, 28	Salât, 44	A	A	Ç
100/928	İftitâh, 33	Salât, 45 öncesi	F	A	KT
101/929	İftitâh, 34	Salât, 45	Ç	A	A
102/930	İftitâh, 35	Salât, 46	B	A	A
103/934	İftitâh, 37	Kur'ân, 7	Ç	A	A
104/937	İftitâh, 37	Kur'ân, 5	Ç	A	Ç
105/942	İftitâh, 37	Kur'ân, 6	Ç	A	A
106/961	İftitâh, 51	Kur'ân, 12	F	A	A
107/987	İftitâh, 65	Salât, 23	B	A	Ç
108/994	İftitâh, 69	Kur'ân, 18	B	A	KT
109/995	İftitâh, 69	Kur'ân, 17	B	A	Ç
110/1000	İftitâh, 73	Salât, 27	B	A	A

2.12. Tatbîk (7 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
111/1044	Tatbîk, 7	Salât, 28	B	A	Ç
112/1057	Tatbîk, 19 (Tekrar)	Salât, 16	B	A	Ç
113/1059	Tatbîk, 21 (Tekrar)	Salât, 16	F	A	Ç
114/1062	Tatbîk, 22	Kur'ân, 25	F	A	A
115/1063	Tatbîk, 23	Salât, 47	F	A	Ç
116/1095	Tatbîk, 42	İ'tikâf, 9	F	A	KT
117/1155	Tatbîk, 94	Salât, 19	F	A	A

2.13. Sehv (8 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
118/1204	Sehv, 13	Kasru's-salât, 81	F	A	A
119/1222	Sehv, 21	Salât, 65	F	A	A
120/1225	Sehv, 22	Salât, 58	Ç	A	Ç
121/1226	Sehv, 22	Salât, 59	Ç	A	Ç
122/1252	Sehv, 25	Sehv, 1	F	A	Ç
123/1267	Sehv, 33	Salât, 48	F	A	Ç
124/1285	Sehv, 49	Kasru's-salât, 67	B	A	Ç
125/1294	Sehv, 54	Kasru's-salât, 66	B	A	Ç

2.14. Cumua (6 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
126/1376	Cumua, 7	Cumua, 5	Ç	A	A
127/1377	Cumua, 8	Cumua, 4	Ç	A	A

128/1382	Cumua, 11	Libâs, 18	F	A	Ç
129/1388	Cumua, 14	Cumua, 1	F	A	Ç
130/1423	Cumua, 40	Cumua, 19	Ç	A	A
131/1427	Cumua, 43 (Tekrar)	Kasru's-salât, 69	F	A	KT

2.15. Taksîru's-salât fi's-sefer
Mâlik'ten hadis alınmamıştır.

2.16. Kusûf (2 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
132/1474	Kusûf, 11	Kusûf, 1	B	A	Ç
133/1493	Kusûf, 17	Kusûf, 2	F	A	Ç

2.17. İstiskâ (2 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
134/1504	İstiskâ, 1	İstiskâ, 3	F	A	Ç
135/1511	İstiskâ, 7	İstiskâ, 1	F	A	Ç

2.18. Havf (1 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
136/1537	Havf	Havf, 1	A	A	A

2.19. İdeyn (2 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
137/1577	İdeyn, 21	Cumua, 6	B	B	Ç
		İbn Vehb, 223	-	A	A
138/1597	İdeyn, 36	Bulunamadı			

2.20. Kıyâmu'l-leyl ve Tatavvuu'n-nehâr (16 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
139/1602	Kıyâmu'l-leyl, 3	Salât fi ramazân, 2	B	A	KT
140/1603	Kıyâmu'l-leyl, 3 (Tekrar)	Salât fi ramazân, 2	B	A	KT
141/1604	Kıyâmu'l-leyl, 4	Salât fi ramazân, 1	B	A	A
142/1620	Kıyâmu'l-leyl, 9	Salâtu'l-leyl, 11	F	A	Ç
143/1648	Kıyâmu'l-leyl, 18	Salâtu'l-cemâat, 23	F	A	A
144/1658	Kıyâmu'l-leyl, 19	Salâtu'l-cemâat, 21	Ç	A	A
145/1688	Kıyâmu'l-leyl, 33	Salâtu'l-leyl, 15	F	A	KT
146/1694	Kıyâmu'l-leyl, 35	Salâtu'l-leyl, 13	F	A	A
147/1696	Kıyâmu'l-leyl, 35	Salâtu'l-leyl, 8	F	A	Ç
148/1697	Kıyâmu'l-leyl, 36	Salâtu'l-leyl, 9	F	A	A
149/1726	Kıyâmu'l-leyl, 44 (Tekrar)	Salâtu'l-leyl, 8	F	A	Ç

150/1737	Kıyâmu'l-leyl, 49	Bulunamadı (İbn Vehb, 340)			
151/1738	Kıyâmu'l-leyl, 49 (M)	Bulunamadı (İbn Vehb, 340)			
152/1773	Kıyâmu'l-leyl, 60	Salâtu'l-leyl, 29	B	A	Ç
153/1784	Kıyâmu'l-leyl, 61	Salâtu'l-leyl, 1	B	A	A
154/1792	Kıyâmu'l-leyl, 65	Kur'ân, 3	F	A	A

2.21. Cenâiz (15 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
155/1835	Cenâiz, 10	Cenâiz, 50	F	A	A
156/1846	Cenâiz, 14	Cenâiz, 36	A	A	A
157/1856	Cenâiz, 15	Cenâiz, 37	B	A	Ç
158/1875	Cenâiz, 25	Cenâiz, 38	F	A	A
159/1881	Cenâiz, 28	Cenâiz, 2	B	A	A
160/1898	Cenâiz, 39	Cenâiz, 5	F	A	A
161/1907	Cenâiz, 43	Cenâiz, 15	F	A	Ç
162/1930	Cenâiz, 48	Cenâiz, 54	F	A	Ç
163/1971	Cenâiz, 72	Cenâiz, 14	F	A	Ç
164/1980	Cenâiz, 76 (Tekrar)	Cenâiz, 14	Ç	A	Ç
165/2038	Cenâiz, 103	Cenâiz, 55	F	A	A
166/2063	Cenâiz, 115	Kur'ân, 33	F	A	Ç
167/2072	Cenâiz, 116	Cenâiz, 47	F	A	Ç
168/2073	Cenâiz, 117	Cenâiz, 49	F	A	Ç
169/2077	Cenâiz, 10	Cenâiz, 48	F	A	A

2.22. Sıyâm (10 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
170/2121	Sıyâm, 10	Sıyâm, 1	F	A	A
171/2199	Sıyâm, 39 (Tekrar)	Salât fî ramazân, 2	B	A	A
172/2200	Sıyâm, 39 (Tekrar)	Salât fî ramazân, 2	B	A	A
173/2201	Sıyâm, 39 (Tekrar)	Salât fî ramazân, 2	B	A	A
174/2238	Sıyâm, 43	Cihâd, 49	F	A	Ç
175/2306	Sıyâm, 58	Sıyâm, 24	F	Ç	Ç
176/2340	Sıyâm, 68	Ebû Mus'ab, 776	F	A	Ç
177/2341	Sıyâm, 68	Ebû Mus'ab, 776	F	A	Ç
178/2343	Sıyâm, 68	Ebû Mus'ab, 775	F	A	Ç
179/2351	Sıyâm, 70	Sıyâm, 56	F	A	KT

2.23. Zekât (14 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
180/2445	Zekât, 5	Zekât, 1	F	A	Ç
181/2471	Zekât, 17	Zekât, 37	Ç	A	A
182/2474	Zekât, 18 (Tekrar)	Zekât, 1	F	A	Ç
183/2497	Zekât, 28	Ukûl, 12	F	A	A
184/2502	Zekât, 32	Zekât, 52	F	A	Ç
185/2503	Zekât, 33 (Tekrar)	Zekât, 52	F	A	A
186/2533	Zekât, 52	Sadaka, 8	F	A	Ç
187/2565	Zekât, 70	Sıfetur'n-Nebî, 8	F	A	Ç
188/2572	Zekât, 76	Sıfetur'n-Nebî, 7	Ç	A	Ç
189/2577	Zekât, 78	Ebû Mus'ab, 1915	F	B	KT
		Müsned, 306	-	A	KT
190/2588	Zekât, 85	Sadaka, 10	Ç	A	Ç
191/2589	Zekât, 85 (Tekrar)	Sadaka, 10	Ç	A	A
192/2596	Zekât, 90	Sadaka, 11	F	A	Ç
193/2615	Zekât, 100	Zekât, 49	Ç	A	Ç

2.24. Menâsikü'l-hac (46 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
194/2629	Hac, 5	Hac, 65	B	A	A
195/2641	Hac, 13	Hac, 97	B	A	Ç
196/2649	Hac, 15	Hac, 244	F	A	Ç
197/2651	Hac, 17	Hac, 22	B	A	A
198/2661	Hac, 24	Hac, 206	B	A	A
199/2663	Hac, 26	Hac, 1	A	A	A
200/2665	Hac, 27	Hac, 4	A	A	A
201/2666	Hac, 28	Hac, 9	B	A	A
202/2669	Hac, 30	Hac, 8	B	A	A
203/2674	Hac, 34 (Tekrar)	Hac, 8	Ç	A	A
204/2685	Hac, 41	Hac, 17	B	A	Ç
205/2715	Hac, 48	Hac, 37	A	A	A
206/2716	Hac, 48	Hac, 36	A	A	KT
207/2734	Hac, 50	Hac, 60	Ç	A	A
208/2749	Hac, 54	Hac, 28	F	A	KT
209/2760	Hac, 56	Hac, 31	A	A	KT
210/2764	Hac, 58 (Tekrar)	Hac, 223	B	A	Ç
211/2781	Hac, 67	Hac, 180	F	A	Ç
212/2793	Hac, 72	Hac, 51	Ç	A	KT

213/2799	Hac, 74	Hac, 139	F	A	A
214/2816	Hac, 78	Hac, 76	A	A	Ç
215/2818	Hac, 78	Hac, 79	A	A	A
216/2819	Hac, 79	Hac, 83	A	A	A
217/2828	Hac, 82	Hac, 88	A	A	A
218/2842	Hac, 91	Hac, 70	Ç	A	KT
219/2843	Hac, 91 (Tekrar)	Hac, 70	Ç	A	KT
220/2851	Hac, 96	Hac, 237	B	Ç	A
221/2867	Hac, 107	Hac, 247	F	A	KT
222/2868	Hac, 107 (Tekrar)	Hac, 247	F	A	A
223/2886	Hac, 115	Bulunamadı			
224/2900	Hac, 125	Hac, 104	Ç	A	Ç
225/2925	Hac, 138	Hac, 123	F	A	Ç
226/2927	Hac, 139 (Tekrar)	Hac, 123	F	A	Ç
227/2944	Hac, 154	Hac, 107	Ç	A	Ç
228/2950	Hac, 158 (Tekrar)	Hac, 31	F	A	KT
229/2963	Hac, 164	Bulunamadı			
230/2969	Hac, 168	Hac, 126	B	A	Ç
231/2972	Hac, 170	Hac, 127	F	A	A
232/2981	Hac, 178	Hac, 131	F	A	Ç
233/2995	Hac, 189	Hac, 249	F	A	Ç
234/3000	Hac, 193	Hac, 43	F	A	Ç
235/3005	Hac, 196	Hac, 194	F	A	Ç
236/3009	Hac, 200 (Tekrar)	Hac, 194	F	A	Ç
237/3050	Hac, 214	Hac, 172	F	A	Ç
238/3051	Hac, 214	Hac, 176	F	A	Ç
239/3069	Hac, 225	Hac, 218	B	A	Ç

2.25. Cihâd (5 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
240/3122	Cihâd, 14	Cihâd, 2	F	A	A
241/3156	Cihâd, 32	Cihâd, 31	F	A	Ç
242/3166	Cihâd, 38	Cihâd, 28	F	A	A
243/3171	Cihâd, 40	Cihâd, 39	F	A	Ç
244/3183	Cihâd, 45 (Tekrar)	Cihâd, 49	F	A	A

2.26. Nikâh (19 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
----	-------	----------	--------	-------	-------

245/3240	Nikâh, 20	Nikâh, 1	F	A	A
246/3245	Nikâh, 22	Talâk, 67	F	A	Ç
247/3260	Nikâh, 31	Nikâh, 4	Ç	A	A
248/3261	Nikâh, 31 (Tekrar)	Nikâh, 4	Ç	A	Ç
249/3268	Nikâh, 35	Nikâh, 25	F	A	A
250/3275	Nikâh, 38 (Tekrar)	Hac, 70	Ç	A	A
251/3288	Nikâh, 47	Nikâh, 20	F	A	A
252/3300	Nikâh, 49	Radâ', 15	F	Ç	Ç
253/3302	Nikâh, 49	Radâ', 1	F	A	KT
254/3307	Nikâh, 51	Radâ', 17	F	A	A
255/3313	Nikâh, 52	Radâ', 1	F	A	Ç
256/3316	Nikâh, 52	Radâ', 2	F	Ç	KT
257/3324	Nikâh, 53	Radâ', 12	Ç	A	KT
258/3326	Nikâh, 54	Radâ', 16	F	A	Ç
259/3337	Nikâh, 61	Nikâh, 24	F	A	A
260/3351	Nikâh, 67	Nikâh, 47	F	A	Ç
261/3359	Nikâh, 69	Nikâh, 8	F	A	Ç
262/3366	Nikâh, 71	Nikâh, 41	B	A	A
263/3367	Nikâh, 71 (Tekrar)	Nikâh, 41	B	A	Ç

2.27. Talâk (9 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
264/3390	Talâk, 1	Talâk, 53	F	A	Ç
265/3402	Talâk, 7	Talâk, 34	F	A	Ç
266/3437	Talâk, 24	Şeybânî, 983	F	A	A
267/3447	Talâk, 29	Talâk, 25	B	A	Ç
268/3462	Talâk, 34	Talâk, 31	A	A	A
269/3477	Talâk, 45	Talâk, 35	F	A	Ç
270/3506	Talâk, 56	Talâk, 85	Ç	A	Ç
271/3510	Talâk, 56	Talâk, 86	Ç	F	B
		Ebü Mus'ab, 1702	Ç	A	A
272/3514	Talâk, 56 (Tekrar)	Talâk, 86	Ç	A	Ç
273/3533	Talâk, 63	Talâk, 101	B	A	Ç

2.28. Hayl (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
274/3563	Hayl, 1	Cihâd, 3	F	A	Ç
275/3569	Hayl, 5	İsti'zân, 22	F	A	A

276/3584	Hayl, 13	Cihâd, 45	F	A	A
----------	----------	-----------	---	---	---

2.29. Ahbâs

Mâlik'ten rivayet bulunmamaktadır.

2.30. Vesâyâ (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
277/3616	Vesâyâ, 1	Vasiyyet, 1	F	A	A
278/3649	Vesâyâ, 7	Akdiyye, 53	F	A	Ç
279/3650	Vesâyâ, 7	Akdiyye, 52	F	A	A

2.31. Nahl (1 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
280/3673	Nahl, 1	Akdiyye, 39	F	A	Ç

2.32. Hibe

Mâlik'ten rivayet bulunmamaktadır.

2.33. Rukbâ

Mâlik'ten rivayet bulunmamaktadır.

2.34. Umra (1 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
281/3745	Umrâ, 3	Akdiyye, 43	F	A	Ç

2.35. Eymân ve Nuzûr (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
282/3806	Eymân, 27	Nezr, 8	F	A	A
283/3807	Eymân, 28 (Tekrar)	Nezr, 8	B	A	A
284/3827	Eymân, 38	Cihâd, 25	F	A	A

*Muzâraa (4 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
285/3893	Muzâraa, 45	Buyû', 25	F	A	A
286/3900	Muzâraa, 45	Kirâu'l-arz, 1	F	A	Ç
287/3901	Muzâraa, 45 (Tekrar)	Kirâu'l-arz, 1	F	A	KT
288/3903	Muzâraa, 45 (M) (Tkr)	Kirâu'l-arz, 1	F	A	Ç

2.36. İşretu'n-nisâ

Mâlik'ten rivayet bulunmamaktadır.

2.37. Tahrîmu'd-dem (1 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
289/4100	Tahrîmu'd-dem, 26	Şeybânî, 866	F	A	A

2.38. Kasmu'l-fey'

Mâlik'ten rivayet bulunmamaktadır.

2.39. Bey'at (2 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
290/4151	Bey'at, 2	Cihâd, 5	F	A	A
291/4185	Bey'at, 22	Câmi', 4	F	A	Ç

2.40. Akîka

Mâlik'ten rivayet bulunmamaktadır.

2.41. Fera' ve Atîra (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
292/4235	Fera', 4	Sayd, 16	Ç	A	A
293/4252	Fera', 6	Sayd, 18	B	A	A
294/4259	Fera', 10	İsti'zân, 20	Ç	A	Ç

2.42. Sayd ve Zebâih (6 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
295/4277	Sayd, 9	İsti'zân, 14	B	A	TK
296/4314	Sayd, 26	İsti'zân, 11	B	A	Ç
297/4315	Sayd, 26 (Tekrar)	İsti'zân, 11	B	A	A
298/4324	Sayd, 28	Sayd, 14	Ç	A	Ç
299/4335	Sayd, 31 (Tekrar)	Nikâh, 41	F	A	A
300/4350	Sayd, 35 (Tekrar)	Tahâret, 12	F	A	KT

2.43. Dahâyâ (4 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
301/4361	Dahâyâ, 1	Bulunamadı			
302/4419	Dahâyâ, 32	Hac, 181	F	Ç	Ç
		Ebû Mus'ab, 1381	F	A	Ç
303/4426	Dahâyâ, 36	Dahâyâ, 6	B	A	Ç
304/4431	Dahâyâ, 37	Dahâyâ, 7	B	A	KT

2.44. Buyû' (24 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
305/4465	Buyû', 9	Buyû', 79	F	A	A
306/4484	Buyû', 12	Buyû', 98	F	A	A
307/4496	Buyû', 17	Buyû', 96	F	A	KT
308/4503	Buyû', 20	Buyû', 95	F	A	Ç
309/4505	Buyû', 21	Buyû', 97	F	A	A
310/4509	Buyû', 23	Buyû', 76	Ç	A	A
311/4526	Buyû', 29	Buyû', 11	Ç	A	A
312/4534	Buyû', 33	Buyû', 23	F	A	A
313/4541	Buyû', 35	Buyû', 14	B	A	Ç

314/4545	Buyû', 36	Buyû', 22	B	A	KT
315/4553	Buyû', 41	Buyû', 20	B	A	KT
316/4567	Buyû', 45	Buyû', 29	F	A	A
317/4568	Buyû', 46	Buyû', 31	F	A	KT
318/4570	Buyû', 47	Buyû', 30	F	A	Ç
319/4572	Buyû', 47	Buyû', 33	F	A	KT
320/4595	Buyû', 55	Buyû', 40	F	A	A
321/4596	Buyû', 55	Buyû', 41	F	A	A
322/4605	Buyû', 57	Buyû', 42	F	A	A
323/4617	Buyû', 64	Buyû', 89	F	A	Ç
324/4625	Buyû', 68	Buyû', 62	F	A	A
325/4644	Buyû', 78	Itk, 18	F	A	A
326/4658	Buyû', 87	Itk, 20	F	A	A
327/4664	Buyû', 90	Eşribe, 12	B	A	Ç
328/4691	Buyû', 101	Buyû', 84	B	A	A

2.45. Kasâme (7 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
329/4710	Kasâme, 3	Kasâme, 2	A	A	A
330/4711	Kasâme, 3	Kasâme, 1	A	A	A
331/4717	Kasâme, 4 (M) (Tkr)	Kasâme, 2	-	-	-
332/4718	Kasâme, 4 (Tekrar)	Kasâme, 2	A	A	KT
333/4819	Kasâme, 39	Ukûl, 5	Ç	A	Ç
334/4820	Kasâme, 39	Ukûl, 6	Ç	A	Ç
335/4857	Kasâme, 46	Ukûl, 1	F	A	Ç

2.46. Kat'u's-sârik (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
336/4908	Kat'u's-sârik, 8	Hudûd, 21	F	A	A
337/4927	Kat'u's-sârik, 9	Hudûd, 24	F	A	A
338/4930	Kat'u's-sârik, 10	Hudûd, 25	F	Ç	KT

2.47. İmân ve Şerâihü (6 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
339/4998	İmân, 10	Bulunamadı			
340/5025	İmân, 21 (Tekrar)	Salât fî ramazân, 2	B	A	A
341/5026	İmân, 21 (Tekrar)	Salât fî ramazân, 2	B	A	A
342/5028	İmân, 23 (Tekrar)	Kasru's-salât, 94	F	A	Ç
343/5033	İmân, 27	Husnu'l-huluk, 10	Ç	A	A

344/5036	Îmân, 30	İsti'zân, 16	F	A	A
----------	----------	--------------	---	---	---

2.48. Zînet (4 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
345/5043	Zînet, 1 (M)	Sıfatu'n-Nebî, 3	-	-	-
346/5044	Zînet, 1 (Tekrar)	Sıfatu'n-Nebî, 3	B	Ç	A
347/5269	Zînet, 77 (Tekrar)	Salât, 28	F	A	KT
348/5349	Zînet, 111	İsti'zân, 7	B	A	Ç

2.49. Âdâbu'l-kudât (2 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
349/5391	Âdâbu'l-kudât, 9 (Tekrar)	Hac, 97	F	A	Ç
350/5410	Âdâbu'l-kudât, 22	Hudûd, 6	F	A	Ç

2.50. İstiâze (3 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
351/5508	İstiâze, 49 (Tekrar)	Kur'an, 33	F	F	B
352/5512	İstiâze, 50 (Tekrar)	Kur'an, 33	F	A	Ç
353/5514	İstiâze, 51 (Tekrar)	Kur'an, 33	F	F	B

2.51. Eşribe (4 Hadis)

No	Sünen	Muvatta'	Başlık	Sened	Metin
354/5592	Eşribe, 23	Eşribe, 9	B	A	A
355/5671	Eşribe, 45	Eşribe, 11	B	A	A
356/5699	Eşribe, 48	Ebû Mus'ab, 1844	F	A	A
357/5708	Eşribe, 48	Eşribe, 1	F	A	A

Tablo 1: Nesâî'nin Mâlik'ten Rivayetleri

Nesâî, 51 kitaptan oluşan *Sünen*'inde "Taksîru's-salât", "Ahbâs", "Hibe", "Rukba", "İşretu'n-nisâ", "Kasmu'l-fey", "Akîka" (15, 29, 32, 33, 36, 38 ve 40. kitaplar) hâriç toplam 44 bölümde Mâlik'ten rivayette bulunmuştur.

Nesâî'nin Mâlik'ten naklettiği 357 rivayetin 268'i sadece semâ (%75), 77'si sadece kırâat (%22), 12'si hem semâ hem kırâat (%3) yoluyla alınmıştır. Kırâat yoluyla gelen rivayetlerde öne çıkan isim İbnü'l-Kâsım'dır.

Yukarıda da belirtildiği üzere *Sünen*'de nakledilen 357 hadisin 356'sı merfû', 1'i mevkûftur.

Nesâî'nin Mâlik'ten naklettiği 357 rivayetten 337'si Leysî, 7'si Ebû Mus'ab, 3'ü Şeybânî ve 1'i İbnü'l-Kâsım rivayetinde yer almaktadır. 9 (%3) rivayet ise mevcut *Muvatta'*

nüshalarında ve *Müsnedü'l-Muvatta'* adlı eserde bulunamamıştır.⁷ Rivayetlerden biri mütâbi' olduğu için bulunamayan rivayetler 8 olarak da kabul edilebilir. Yaptığımız araştırmalara göre bu sayı; Buhârî'nin *Sahîh*'i için 29, Müslim'in *Sahîh*'i için 20, Ebû Dâvûd'un *Sünen*'i için 13, Tirmizî'nin *Sünen*'i için 4, İbn Mâce'nin *Sünen*'i için (tekrar olan biri çıkarıldığında) 3, Dârimî'nin *Sünen*'i için 15'tir.

Aşağıda, *Muvatta'* nüshalarında ve günümüze ulaşamayan birçok *Muvatta'* nüshasındaki rivayetlerin çoğunluğunu ihtivâ eden Cevherî'nin *Müsnedü'l-Muvatta'*nda bulunamayan 9 rivayet, onların *Sünen*'deki sıra numaraları ve *Kütüb-i Sitte* kapsamında onları Mâlik'ten rivayet edenlerin bulunup bulunmadığı hakkında bilgi verilecektir.

315 - أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَبْرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَسْمَاءَ قَالَ: حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةُ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدَةَ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَمْرِو بْنِ يَاسِرٍ قَالَ: «تَيَمَّمْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالتُّرَابِ، فَمَسَحْنَا بِوُجُوهِنَا، وَأَيْدِينَا إِلَى الْمَنَاكِبِ»

Ebû Dâvûd, hadisi farklı bir senedle nakletmekte ve hadisin Nesâî'nin naklettiği senedle rivayet edildiğini de eklemektedir.⁸ İbn Mâce ise hadisi Mâlik'e dayanmayan bir senedle aktarmaktadır.⁹

593 - أَخْبَرَنَا الْمُؤَمَّلُ بْنُ إِيَّابٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْجَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ قَالَ «غَابَتِ الشَّمْسُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ، فَجَمَعَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ بِسَرَفٍ»

Ebû Dâvûd da Nesâî gibi hadisi Mâlik'ten nakletmektedir.¹⁰

1597 - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ طَهْمَانَ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ: أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّ عَائِشَةَ حَدَّثَتْهُ «أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ دَخَلَ عَلَيْهَا، وَعِنْدَهَا جَارِيَتَانِ، تَضْرِبَانِ بِالْدُّفِّ وَتُغَنِّيَانِ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُسَجَّى بِتُوبِهِ. وَقَالَ مَرَّةً أُخْرَى: مُتَسَجِّجٌ تُوْبُهُ، فَكَشَفَ عَنْ وَجْهِهِ فَقَالَ: دَعُهُمَا يَا أَبَا بَكْرٍ إِنَّهَا أَيَّامُ عِيدٍ. وَهِنَّ أَيَّامُ مَنَى، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ بِالْمَدِينَةِ.»

Kütüb-i sitte'de Mâlik'ten rivayeti bulunmamaktadır.

⁷ Bkz. 315, 593, 1597, 1737, 1738, 2886, 2963, 4361 ve 4998 numaralı *Sünen* hadisleri. Rivayetlerin tümü merfû'dur.

⁸ Ebû Dâvûd, "Tahâret", 123 (No. 320).

⁹ İbn Mâce, "Tahâret", 90 (No. 566).

¹⁰ Ebû Dâvûd, "Sefer", 5 (No. 1215).

1737 - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ حَرْبٍ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ زُبَيْدٍ، عَنْ ابْنِ أَبِي عَرَبَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ فِي الْوُثْرِ بِ {سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى}، وَ {قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ} وَ {قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ}»

Kütüb-i sitte'de Mâlik'ten rivayeti bulunmamaktadır.

1738 - أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَدَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكٌ، عَنْ زُبَيْدٍ، عَنْ دَرٍّ، عَنْ ابْنِ أَبِي عَرَبَةَ، وَقَدْ رَوَاهُ عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَرَبَةَ، عَنْ أَبِيهِ

Kütüb-i sitte'de Mâlik'ten rivayeti bulunmamaktadır. Bir öncekinin mütâbi'idir.

2886 - أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ بِيَّانٍ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي مَالِكٌ، وَيُونُسُ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «الْوَرَعُ الْفَوَيسِقُ.»

Buhârî de bu hadisi Mâlik'ten rivayet etmiştir.¹¹

2963 - أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ كَثِيرِ بْنِ دِينَارِ الْحَمَصِيِّ، عَنِ الْوَلِيدِ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ: «أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا انْتَهَى إِلَى مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ قَرَأَ: {وَاتَّخَذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى} فَصَلَّى رَكَعَتَيْنِ، فَقَرَأَ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ، وَ {قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ} وَ {قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ} ثُمَّ عَادَ إِلَى الرُّكْنِ فَاسْتَلَمَهُ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّفَا»

Kütüb-i sitte'de Mâlik'ten rivayeti bulunmamaktadır.

4361 - أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ سَلْمِ الْبَلْخِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا النَّضْرُ، وَهُوَ ابْنُ شَمَيْلٍ، قَالَ: أَنْبَأَنَا شُعْبَةُ، عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ، عَنْ [أَبِي مُسْلِمٍ]، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ رَأَى هِلَالَ ذِي الْحِجَّةِ فَأَرَادَ أَنْ يُضْحِيَ فَلَا يَأْخُذُ مِنْ شَعْرِهِ، وَلَا مِنْ أَطْفَارِهِ حَتَّى يُضْحِيَ»

Tirmizî de bu hadisi Mâlik'ten rivayet etmiştir.¹²

4998 - أَخْبَرَنِي أَحْمَدُ بْنُ الْمُعَلَّى بْنِ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا صَفْوَانُ بْنُ صَالِحٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكٌ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا أَسْلَمَ الْعَبْدُ فَحَسَنَ إِسْلَامُهُ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ حَسَنَةٍ كَانَ أَرْزَلَهَا، وَمُحِيَّتْ عَنْهُ كُلُّ سَيِّئَةٍ كَانَ أَرْزَلَهَا، ثُمَّ كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ الْقِصَاصُ، الْحَسَنَةُ بِعَشْرَةِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ، وَالسَّيِّئَةُ بِمِثْلِهَا إِلَّا أَنْ يَتَجَاوَزَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهَا»

Kütüb-i sitte'de Mâlik'ten rivayeti bulunmamaktadır.

¹¹ Buhârî, "Cezâu's-sayd", 5 (No. 1831).

¹² Tirmizî, "Edâhî", 24 (No. 1523).

Görüldüğü üzere *Kütüb-i Sitte* çerçevesinde 8 (mütâbi' rivayet de ayrı olarak sayılırsa 9) rivayetin 4'ünde Nesâî teferrüd etmiştir. Diğer 4 rivayette ise şâhitleri bulunmaktadır. Nesâî'nin teferrüd ettiği hadislerin farklı senedlerle rivayetleri çeşitli kaynaklarda yer almaktadır.

Nesâî'nin bab başlıkları genellikle Mâlik'ten farklıdır. Bununla birlikte aynı¹³ ve çok benzer¹⁴ bab başlıkları da yok değildir. Bunlar tesadüf veya kısmen esinlenme kapsamında değerlendirilebilir.

Nesâî'nin Mâlik'ten rivayetleri çok basit bazı farklar hâricinde genellikle *Muvatta*'daki rivayetlerle birebir uyumludur. Burada dikkat çeken bir durum Nesâî'nin kimi zaman Mâlik'in rivayetlerini ihtisâr ederek aktarmasıdır.¹⁵ Aksi durum da nadiren görülmektedir.¹⁶

Nesâî, *Sünen*'inde Mâlik'ten doğrudan rivayette bulunmamaktadır. Ondan naklettiği rivayetler Mâlik'in talebelerinden, talebelerinin talebelerinden veya talebelerinin talebelerinin talebelerinden gelmektedir.

Nesâî'nin doğrudan rivayette bulunduğu Mâlik'in talebeleri şunlardır:¹⁷

1. *Kuteybe b. Saîd* (ö. 240/855)-166 hadis¹⁸

Muvatta' ravilerinden olup sikadır.¹⁹

2. *Utbe b. Abdullâh b. Utbe el-Mervezî* (ö. 244/859)-5 hadis²⁰

Nesâî, onun hakkında bir yerde "sika", başka bir yerde "lâ be'se bih" demiştir. İbn Hibbân da onu *es-Sikât*'ta zikretmiştir.²¹

¹³ Örneğin bkz. 44, 57, 99, 136, 156, 199 ve 200. sıradaki rivayetler.

¹⁴ Örneğin bkz. 292 ve 294. rivayetler.

¹⁵ Örneğin bkz. 3, 10, 11, 17, 18, 25 ve 27. sıradaki rivayetler.

¹⁶ Bkz. 1, 82 ve 295. sıradaki rivayetler.

¹⁷ Yaptıkları rivayet sayısına göre sıralanmışlardır. Rivayet sayıları eşit olduğu takdirde Türkçe alfabetik sıra dikkate alınmıştır.

¹⁸ 7, 23, 59, 63, 68, 76, 88, 103, 143, 146, 150, 168, 208, 218, 232, 247, 260, 277, 278, 302, 303, 310, 332, 340, 355, 366, 389, 411, 455, 458, 461, 472, 485, 492, 493, 512, 517, 545, 553, 559, 561, 563, 598, 601, 605, 637, 654, 670, 671, 673, 695, 698, 721, 724, 730, 733, 740, 743, 745, 756, 757, 763, 764, 801, 823, 832, 837, 838, 848, 852, 857, 873, 878, 909, 919, 928, 929, 930, 942, 961, 987, 994, 995, 1000, 1044, 1063, 1155, 1204, 1222, 1226, 1252, 1267, 1294, 1376, 1377, 1382, 1388, 1423, 1427, 1474, 1504, 1511, 1537, 1602, 1604, 1658, 1688, 1784, 1792, 1856, 1875, 1881, 1898, 1907, 1930, 1980, 2063, 2073, 2077, 2199, 2497, 2502, 2533, 2565, 2572, 2588, 2629, 2651, 2665, 2669, 2674, 2685, 2716, 2734, 2749, 2799, 2816, 2819, 2828, 2842, 2867, 3260, 3477, 3806, 4185, 4277, 4314, 4315, 4484, 4496, 4503, 4505, 4534, 4567, 4568, 4570, 4572, 4644, 4658, 4664, 4908, 5025, 5044, 5512, 5592 ve 5671 numaralı *Sünen* hadisleri.

¹⁹ Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed ez-Zehebî, *Siyerü a'lâmi'n-nübelâ* (Beyrût: Müessesetü'r-risâle, 1985), 11/13, 15.

²⁰ 98, 156, 440, 540 ve 1846 numaralı *Sünen* hadisleri.

²¹ Yûsuf b. Abdurrahmân el-Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl fî esmâi'r-ricâl* (Beyrût: Müessesetü'r-risâle, 1980), 19/311.

Nesâî'nin talebelerinden rivayette bulunduğu Mâlik'in talebeleri:

1. *Abdurrahmân b. el-Kâsım [el-Utekî]* (ö. 191/807) – 113 hadis²²

İbnü'l-Kâsım, *Muvatta'* ravilerinden olup sikadır.²³

2. *Ma'n b. İsa* (ö. 198/814) – 21 hadis²⁴

Ma'n, *Muvatta'* ravilerinden olup sikadır.²⁵

3. *Abdurrahmân b. Mehdî* (ö. 198/813-814) – 15 hadis²⁶

İbn Mehdî, *Muvatta'* ravilerinden olup sikadır.²⁷

4. *[Abdullâh] İbn Vehb* (ö. 197/813) – 11 hadis²⁸

İbn Vehb, *Muvatta'* ravilerinden olup sikadır.²⁹

5. *Yahyâ b. Saîd el-Kattân* (ö. 198/813-814) – 10 hadis³⁰

Yahyâ, *Muvatta'* ravilerinden olup sikadır.³¹

6. *Abdullâh [b. el-Mübârek]* (ö. 181/797) – 4 hadis³²

Mâlik'ten hadis rivayet eden akranlarından olup sikadır.³³

7. *Abdullâh b. İdrîs* (ö. 192/808) – 2 hadis³⁴

Mâlik'ten hadis nakleden ve Mâlik'in de kendisinden hadis rivayet ettiği sika bir ravidir.³⁵

8. *Eşheb [b. Abdülazîz el-Kaysî]* (ö. 204/820) – 2 hadis³⁶

İbn Hibbân, kendisini *es-Sikât*'ta zikretmiş, fakih ve Mâlikî mezhebinin savunucusu olduğunu belirtmiştir.³⁷

²² 20, 75, 97, 163, 186, 391, 540, 587, 644, 749, 788, 934, 937, 1062, 1095, 1225, 1285, 1294, 1493, 1577, 1620, 1648, 1694, 1697, 1773, 1835, 2038, 2072, 2121, 2200, 2306, 2341, 2343, 2471, 2474, 2503, 2596, 2615, 2641, 2661, 2663, 2666, 2764, 2781, 2818, 2851, 2900, 2925, 2944, 2969, 2972, 2981, 2995, 3050, 3051, 3122, 3156, 3166, 3171, 3183, 3240, 3245, 3337, 3351, 3366, 3390, 3402, 3447, 3462, 3506, 3510, 3514, 3533, 3563, 3584, 3616, 3649, 3650, 3673, 3745, 3827, 3893, 4151, 4235, 4252, 4419, 4426, 4465, 4509, 4526, 4533, 4595, 4596, 4605, 4625, 4691, 4711, 4718, 4810, 4857, 4927, 4930, 5025, 5028, 5033, 5036, 5269, 5391, 5410, 5514, 5671, 5699 ve 5708 numaralı *Sünen* hadisleri.

²³ İbn Hacer, *Takrîbü't-Tehzîb* (Suriye, Dârü'r-reşîd, 1986), 348.

²⁴ 71, 86, 163, 278, 342, 788, 2565, 2589, 3240, 3268, 3275, 3288, 3307, 3313, 3316, 3337, 3359, 3569, 5033, 5026 ve 5349 numaralı *Sünen* hadisleri.

²⁵ Zehebî, *Siyer*, 9/305.

²⁶ 88, 225, 607, 1696, 1726, 2445, 2715, 2793, 2927, 3326, 4259, 4324, 4350, 4541 ve 4617 numaralı *Sünen* hadisleri.

²⁷ Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 17/432-433.

²⁸ 79, 2351, 2238, 2649, 2886, 3009, 3324, 4100, 4335, 4710 ve 4819 numaralı hadisler.

²⁹ Zehebî, *Siyer*, 9/224-226.

³⁰ 1057, 2843, 3069, 3300, 3302, 3367, 3807, 3900, 4431 ve 4545 numaralı *Sünen* hadisleri.

³¹ İbn Hacer el-Askalânî, *Tehzîbü't-Tehzîb* (Hindistan: Matbaatü dâireti'l-meârif, 1326), 11/216-220.

³² 506, 1059, 1971 ve 5592 numaralı *Sünen* hadisleri.

³³ Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 8/379.

³⁴ 2760 ve 2950 numaralı *Sünen* hadisleri.

³⁵ İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, 1/182.

³⁶ 242 ve 3005 numaralı *Sünen* hadisleri.

³⁷ İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, 5/144-145.

9. Süfyân [b. Uyeyne] (ö. 198/813-814) – 2 hadis³⁸

Mâlik'in akranlarından olup sika bir ravidir.³⁹

10. el-Velîd [b. Müslim ed-Dımaşkî] (ö. 195/810) – 2 hadis⁴⁰

Özellikle Evzaî'ye nispet ederek naklettiği bazı rivayetleri nedeniyle eleştirilmekle birlikte *Kütüb-i Sitte* müellifleri ondan hadis nakletmekte bir beis görmemişlerdir. İbn Sa'd sika olduğunu ve çok hadis nakleden biri olduğunu söylemiştir.⁴¹

11. Abdullâh b. Mesleme [b. Ka'neb /el-Ka'nebî] (ö. 221/836) – 1 hadis⁴²

Muvatta' ravilerinden olup sikadır, âbidir.⁴³

12. Bişr b. Ömer (ö. 207/822) – 1 hadis⁴⁴

Sika bir ravidir.⁴⁵

13. Ebû Nuaym [el-Fadl b. Dükeyn] (ö. 219/834) – 1 hadis⁴⁶

Zehebî'nin büyük hâfız ve şeyhülislâm diye tavsîf ettiği⁴⁷ bir ravidir.

14. Yahyâ b. Âdem (ö. 203/818) – 1 hadis⁴⁸

Sika bir ravidir.⁴⁹

Nesâî'nin talebelerinin talebelerinden rivayette bulunduğu Mâlik'in talebeleri:

1. Cüveyriye b. Esmâ (ö. 173/789) – 5 hadis⁵⁰

Sikadır.⁵¹

2. Şu'be [b. el-Haccâc] (ö. 160/776) – 2 hadis⁵²

Sikadır.⁵³

3. Abdülazîz b. Muhammed [ed-Derâverdî] (ö. 187/803) – 2 hadis⁵⁴

Sadûktur, başkalarının kitaplarından nakilde bulunduğu bazen hata ettiği

³⁸ 2868 ve 5508 numaralı *Sünen* hadisleri.

³⁹ İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, 4/117-121.

⁴⁰ 2963 ve 4998 numaralı *Sünen* hadisleri.

⁴¹ Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 31/86-99.

⁴² 2577 numaralı *Sünen* hadisi.

⁴³ İbn Hacer, *Takrîbü't-Tehzîb*, 323.

⁴⁴ 4252 numaralı *Sünen* hadisi.

⁴⁵ Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, 4/138-139.

⁴⁶ 3000 numaralı *Sünen* hadisi.

⁴⁷ Zehebî, *Siyer*, 10/142, 151.

⁴⁸ 1738 numaralı *Sünen* hadisi.

⁴⁹ İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, 4/337.

⁵⁰ 315, 1603, 2201, 3903 ve 5026 numaralı *Sünen* hadisleri.

⁵¹ Zehebî, *Siyer*, 7/317-318.

⁵² 3261 ve 4361 numaralı *Sünen* hadisleri.

⁵³ İbn Hacer, *Takrîbü't-Tehzîb*, 266.

⁵⁴ 593 ve 3437 numaralı *Sünen* hadisleri.

söylenmiştir.⁵⁵

4. *İbrâhîm b. Tahmân* (ö. 168/785) – 1 hadis⁵⁶

Sikadır, Mürcie'den olduğu yönünde eleştiriler almıştır.⁵⁷

5. *Şuayb b. Harb* (ö. 197/812) – 1 hadis⁵⁸

Sikadır, âbiddir.⁵⁹

Mâlik'in bu 21 ravisinin tümü güvenilirdir. Bazıları hakkında yapılan birtakım eleştiriler olsa da genel kanaat bu yöndedir.

Bu 21 ravi, Nesâî'ye yakınlıkları açısından 3 grupta değerlendirilebilir. Aşağıda bu 3 gruptan gelen hadislerin sayısı ve toplam rivayetler içindeki oranları bir tablo ile gösterilmiştir.

Rivayetin Kaynağı	Talebe	Rivayet Sayısı	Yaklaşık Oran
Mâlik'in Talebeleri	Kuteybe b. Saîd	166	%47
	Utbe b. Abdullâh	5	%1
	İbnü'l-Kâsım	113	%32
Mâlik'in Talebelerinin Talebeleri	Ma'n	21	%6
	İbn Mehdî	15	%4
	İbn Vehb	11	%3
	Yahyâ b. Saîd	10	%3
	Diğer	16	%4
Mâlik'in Talebelerinin Talebelerinin Talebeleri	Cüveyriye	5	%1
	Diğer	6	%2

Tablo 2: Nesâî'nin Mâlik'ten Rivayetlerinin Kaynakları

Tabloda görüldüğü üzere Nesâî, Mâlik'ten naklettiği rivayetlerin yaklaşık %80'ini onun önde gelen iki talebesinden Kuteybe b. Saîd ve İbnü'l-Kâsım'dan almıştır.

Sonuç

Hadis tarihinin şüphesiz en önemli isimlerinden biri olan İmam Mâlik'in rivayetleri, *Kütüb-i Sitte* müellifleri tarafından önemli bir kaynak olarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda

⁵⁵ İbn Hacer, *Takrîbü't-Tehzîb*, 358.

⁵⁶ 1597 numaralı *Sünen* hadisi.

⁵⁷ İbn Hacer, *Takrîbü't-Tehzîb*, 90.

⁵⁸ 1737 numaralı *Sünen* hadisi.

⁵⁹ İbn Hacer, *Takrîbü't-Tehzîb*, 267.

Nesâî de diğerk *Kütüb-i Sitte* müellifleri gibi ondan çokça rivayette bulunmuştur.

Nesâî'nin *Sünen*'inde yer bulan Mâlik'in 357 rivayetinden *Muvatta*'ın mevcut nüshalarında tespit edilen 348'i ilgili nüshalardaki hadislerle mukayeseli olarak incelendiğinde aralarında sened veya metin açısından genellikle kayda değer bir fark bulunmadığı görülmektedir. Var olan farklar da çoğunlukla anlamı bozmayacak şekilde birkaç harf veya kelime fazlalığı veya azlığı ya da metnin daha uzun veya kısa olması şeklindedir. Bu durum, Mâlik'in rivayetlerinin sonraki nesillere bozulmadan aktarıldığını göstermektedir. Leysî nüshasında ve diğerlerinde bulunamayan rivayetler ya Mâlik'in *Muvatta*' güncellemeleri sırasında kitabından çıkardığı hadislerden ya da *Muvatta*' dışındaki rivayetlerinden olmalıdır. Dolayısıyla ilgili rivayetlerin bahsi geçen kitaplarda bulunmaması, onların aslının olmadığı anlamına gelmemektedir.

Nesâî *Sünen*'inde, Mâlik'in 21 talebesinden rivayette bulunmuştur. Bu talebeler içinde, 166 rivayet aktardığı Kuteybe b. Saîd (ö. 240/855) rivayet sayısı bakımından birinci sırada gelmektedir. Onu 113 rivayetle Abdurrahmân b. el-Kâsım (ö. 191/807) takip etmektedir. Nesâî, bu ikisi dışındaki talebelerden çok az rivayet aktarmıştır. Nesâî'den farklı olarak Buhârî, *Sahîh*'inde Abdullâh b. Yûsuf et-Tinnîsî'yi (ö. 218/833); Müslim, *Sahîh*'inde Yahyâ b. Yahyâ et-Temîmî'yi (ö. 226/840); Ebû Dâvûd, *Sünen*'inde Abdullâh b. Mesleme'yi (ö. 221/836); Tirmizî, *Sünen*'inde Ma'n b. Îsâ'yı (ö. 198/814); İbn Mâce, *Sünen*'inde Hişâm b. Ammâr'ı (ö. 245/859); Dârimî *Sünen*'inde Hâlid b. Mahled'i (ö. 213/828) Mâlik'ten rivayet konusunda daha çok tercih etmiştir. Görüldüğü üzere ilgili muhaddislerin her biri, içinde bulunduğu coğrafya ve koşullar nedeniyle Mâlik'in farklı bir talebesinden daha çok rivayette bulunmuştur.

7 kitapta nakledilen ve 100 civarında farklı talebeden gelen Mâlik rivayetlerinin, kimi zaman mevcut *Muvatta*' nüshalarındaki hadislerle aynı, kimi zaman da dikkate alınmayacak kadar basit farklar içeriyor olması farklı coğrafyalardaki muhaddislerin elde ettikleri rivayetleri titizlikle koruduklarını gösteren somut bir delil olarak değerlendirilebilir.

Nesâî'nin Mâlik'ten yaptığı rivayetlerin çoğu *Muvatta*'ın Leysî nüshasında bulunmakla birlikte 9 rivayet mevcut *Muvatta*' nüshalarında bulunamamıştır. Mâlik'e ait olduğu hâlde belirtilen kaynaklarda bulunamayan hadislerin sayısı; Buhârî'nin *Sahîh*'i için 29, Müslim'in *Sahîh*'i için 20, Ebû Dâvûd'un *Sünen*'i için 13, Tirmizî'nin *Sünen*'i için 4, İbn Mâce'nin *Sünen*'i için (tekrar olan biri çıkarıldığında) 3, Dârimî'nin *Sünen*'i için 15'tir. Bu durumun muhtemel sebeplerine yukarıda değinilmiştir.

KAYNAKÇA

- Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl. *Şahîhü'l-Buḥârî*. Kâhire: Dâru'l-hadîs, 2011.
- Cevherî, Abdurrahmân b. Abdullâh. *Müsnedü'l-Muvatta'*. Beyrût: Dâru'l-garbi'l-İslâmî, 1997.
- Ebû Dâvûd, Süleymân b. Eş'as. *Sünenü Ebî Dâvûd*. thk. Muhammed Muhyiddîn Abdülhamîd. Beyrût: el-Mektebetü'l-asriyye, ty.
- Ebû Hâtîm Muhammed b. Hibbân el-Büstî. *es-Sikât*. Hindistan: Dâiretü'l-meârifî'l-Osmâniyye, 1973.
- Ebû Zehv, Muhammed. *el-Hadîs ve'l-muhaddisûn*. Kâhire, Dâru'l-fikri'l-Arabî, 1378.
- İbn Ebî Hâtîm Abdurrahmân b. Muhammed er-Râzî. *el-Cerh ve't-ta'dîl*. Beyrût: Dâru İhyâi't-turâsî'l-Arabî, 1952.
- İbn Hacer, Ahmed b. Ali el-Askalânî. *Tehzîbü't-Tehzîb*. Hindistan: Matbaatü dâireti'l-meârif, 1326.
- İbn Mâce, Muhammed b. Yezîd. *Sünenü İbn Mâce*. thk. Şuayb Arnaût vd. Lübnan: Dâru'r-risâle el-âlemiyye, 2009.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Abdullâh b. Mesleme el-Ka'nebî rivayeti). thk. Abdülmecîd Türkî. Beyrût: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1999.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Abdullâh b. Vehb rivayeti). thk. Hişâm İsmâîl. Dimâm: Dâru İbni'l-Cevzî, 1999.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta' - Kitâbu'l-Muhârebe* (Abdullâh b. Vehb rivayeti). thk. Mikloş Muranyi. Beyrût: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 2002.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta' -Telhîsu'l-Kâbisî* (Abdurrahmân b. Kâsım rivayeti). thk. Muhammed b. Alevî. Abu Dabi: el-Mecmeu's-Sekafî, 2004.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Ali b. Ziyâd el-Absî rivayeti). thk. Muhammed eş-Şâzelî en-Nüfeyr. Beyrût: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1980.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Ebû Mus'âb ez-Zührî rivayeti). thk. Beşşâr Avvâd Ma'rûf ve Mahmûd Muhammed Halîl. Beyrût: Müessesetü'r-Risâle, 1998.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî rivayeti). thk. Abdülvehhâb Abdüllatîf. Kâhire: Lecnetü İhyâi't-Türâs, 1994.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Süveyd b. Saîd el-Hadesânî rivayeti). thk. Abdülmecîd Türkî. Beyrût: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1994.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Yahyâ b. Yahyâ el-Leysî rivayeti). thk. Muhammed Fuâd Abdülbakî. Kâhire: Dâru'l-Hadîs, 2005.
- Mâlik b. Enes. *el-Muvatta'* (Yahyâ b. Yahyâ el-Leysî rivayeti). thk. Muhammed Mustafâ el-A'zamî. Abu Dabi: Müessesetü Zâyid, 2003.
- Mizzî, Yûsuf b. Abdurrahmân. *Tehzîbü'l-Kemâl fî esmâi'r-ricâl*. Beyrût: Müessesetü'r-risâle, 1980.
- Müslim, Ebû'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc. *Şahîhü Müslim*. Beyrût: Dâru'l-kütübi'l-ilmiyye, 2011.
- Nesâî, Ahmed b. Şuayb. *el-Müctebâ mine's-Sünen*. thk. Abdulfettâh Ebû Gudde. Haleb: Mektebetü'l-matbûâtî'l-İslâmiyye, 1986.
- Sifil, Ebubekir. *Muvatta Nüshaları Muhteva Analizi*. İstanbul: Rihle Kitap, 2017.
- Tirmizî, Muhammed b. İsa. *Sünenü't-Tirmizî*. Mısır: Mustafâ el-Bâb el-Halebî, 1975.
- Zehebî, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed. *el-Kâşif fî ma'rifeti men lehû rivayetun fî'l-kütübi's-sitte*, thk. Muhammed Avvâme. Cidde: Dâru'l-kible, 1992.
- Zehebî, Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed. *Siyerü a'lâmi'n-nübelâ*. Beyrût: Müessesetü'r-risâle, 1985.

Kırıkkale Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi

kalemname

Kırıkkale University The Journal of Faculty of Islamic Sciences